

โรคไข้หวัดนก : ผลการศึกษาของ IMF

จากบทความตอนที่แล้ว ได้กล่าวถึงการคาดการณ์ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจโลก จากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกที่จัดทำโดยองค์กรสากลต่าง ๆ สำหรับในตอนนี้ ขอนำรายงานที่จัดทำโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) เรื่อง “The Global Implications of an Avian Flu Pandemic : World Economic Outlook” ที่เผยแพร่เมื่อเดือนเมษายน 2549 มานำเสนอ รายงานฉบับนี้ระบุถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกที่อาจเกิดขึ้นในหลายด้านจากการระบาดของเชื้อโรคไข้หวัดนก ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านอุปทาน (Supply Side Effect) การแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกจะส่งผลกระทบต่อจำนวนแรงงานและชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยของแรงงาน โดย IMF คาดการณ์ว่า ในกรณีที่แรงงานถึงขั้นเสียชีวิตจากโรคไข้หวัดนก จะทำให้กำลังแรงงานรวมในตลาดโลกลดลงประมาณ 20 ล้านคน (ประมาณ 3 ใน 4 เป็นแรงงานในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะแรงงานในภาคเกษตรกรรม) แต่ในกรณีที่แรงงานไม่เสียชีวิต ก็อาจเกิดอาการเจ็บป่วย ทำให้ไม่สามารถออกไปทำงานได้ หรือแรงงานอาจต้องการหลีกเลี่ยงการออกไปทำงานเพราะไม่อยากจะเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก สาเหตุเหล่านี้ล้วนส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงานโดยรวมลดลง และส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานยิ่งกว่าการอพยพย้ายถิ่นฐานการทำงานด้วยซ้ำ ซึ่งจะส่งผลให้ปัจจัยการผลิตโดยรวมลดลงและทำให้ความสามารถในการผลิตลดลง นอกจากนี้ ยังจะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงการลงทุนด้วย เนื่องจากนักลงทุนขาดความมั่นใจ จึงอาจมีการเลื่อนหรือชะลอโครงการลงทุนบางโครงการออกไปก่อน จนกว่าปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกจะคลี่คลายลง ทั้งนี้ IMF คาดการณ์ว่า หากการติดเชื้อไข้หวัดนกส่งผลให้ปริมาณแรงงานลดลง 3% ต่อปี จะเป็นผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของโลกลดลงราว 2% ต่อปี

2. ผลกระทบด้านอุปสงค์ (Demand Side Effect) IMF รายงานว่า ผลกระทบจากการระบาดของไข้หวัดนกที่มีต่อการบริโภค แบ่งได้เป็น 2 ทาง คือ *ทางแรก* หากมีแรงงานจำนวนมากติดเชื้อไข้หวัดนกจนไม่สามารถทำงานได้ แรงงานเหล่านี้จะมีรายได้ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานในภาคครัวเรือนซึ่งมีข้อจำกัดในการออม อีกทั้งยังมีโอกาสได้รับการชดเชยเงินค่ารักษาพยาบาลที่จำกัดด้วย ซึ่งจะทำให้แรงงานกลุ่มนี้ต้องลดการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคลง *ทางที่ 2* หากไข้หวัดนกแพร่ระบาดไปทั่ว จะทำให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงการออกไปจับจ่ายใช้สอย โดยเฉพาะสินค้าคงทนหรือสินค้ากึ่งคงทนที่สามารถเลื่อนการบริโภคออกไปได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้ผู้ผลิตชะลอการลงทุนลงตามไปด้วย

3. ผลกระทบด้านการค้าระหว่างประเทศ (External Demand Effect) ยอดขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดของหลายประเทศทั่วโลกจะมีแนวโน้มเลวร้ายลง อันเป็นผลจากการที่มูลค่าการค้าสินค้าและบริการในตลาดโลกอาจจะชะลอตัว โดยเฉพาะการค้าผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีกและสินค้าทุน เนื่องจากหลายประเทศได้ประกาศห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกจากประเทศที่พบการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก ขณะที่ภาคการท่องเที่ยวก็ซบเซาลงเช่นกัน เนื่องจากความกังวลว่าจะติดเชื้อ ประกอบกับรัฐบาลบางประเทศอาจมีข้อกำหนดในการเดินทางระหว่างประเทศที่เข้มงวดขึ้น รวมทั้งห้ามมิให้เดินทางไปยังประเทศที่กำลังมีการระบาด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกเข้ามาในประเทศ ซึ่งทำให้

ประเทศที่มีรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการเป็นหลักได้รับผลกระทบมาก นอกจากนี้ ยังจะส่งผลต่อเนื่องให้ ความต้องการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการลงทุนในหลายประเทศซบเซาตามไปด้วย

4. ผลกระทบต่อสถาบันการเงินและระบบการเงิน (Financial Institutions and Financial Systems Effect) ในกรณีที่บางประเทศได้รับความเสียหายจากการติดเชื้อใช้หวัดนกจนทำให้ประสบปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ในระดับสูง อาจก่อให้เกิดเงินทุนไหลออก (Capital Flight) จำนวนมาก จนสร้างความเสียหายแก่เศรษฐกิจโดยรวม ของประเทศต่อไปได้ ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าหากประเทศใดในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) ที่ยัง ขาดความพร้อมด้านระบบสาธารณสุข ประกอบกับยังมีระบบโครงสร้างด้านสถาบันการเงินและระบบการเงินที่ไม่พัฒนาัก แต่ประเทศเหล่านั้นยังต้องพึ่งพาการส่งออกสินค้า (โดยเฉพาะสินค้าคงทน) และบริการเป็นหลัก โอกาสที่ประเทศเหล่านั้น จะเกิดปัญหาเงินทุนไหลออกจนทำให้เศรษฐกิจได้รับความเสียหายจากการระบาดของใช้หวัดนกก็มีมากตามไปด้วย ซึ่งย่อม ส่งผลกระทบต่อทิศทางการดำเนินนโยบายทางการเงินของหลายประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

5. ผลกระทบต่อฐานะการคลัง (Fiscal Side Effect) สำหรับภาครัฐ เป็นไปได้ว่ารัฐบาลของหลายประเทศจะ ขาดดุลการคลังเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีรายจ่ายสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณสุข (อาทิ รายจ่ายในการผลิตและแจกจ่ายยา/ วัคซีน) ด้านความมั่นคง (อาทิ รายจ่ายในการเตรียมการป้องกันและควบคุมโรคระบาด) และด้านอื่น ๆ (อาทิ การช่วยเหลือ ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรง) ขณะที่รายได้ของภาครัฐ โดยเฉพาะรายได้จากการจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ ก็มีแนวโน้ม ลดลง อันเนื่องมาจากธุรกิจและประชาชนมีรายได้น้อยลงด้วย

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ
พฤษภาคม 2549